حمید بنایی

راه‌حلی که اکنون مطرح شده این است که صندوق توسعه ملی با هماهنگی مجلس، دولت و بانک مرکزی به ارائه تسهیلات ارزان‌قیمت و بلندمدت بپردازد

یک عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی به «گسترش صنعت» خبر داد

پروژه‌های غیرانتفاعی و نیمه‌تمام با تسهیلات ارزان

امیر مهرزاد
infrastructure@sanatnewspaper.com

پروژه‌های نیمه‌تمام، حلقه میانی بسیاری از مشکلات در هم‌تنیده اقتصاد و عمران کشور است. این‌دست از پروژه‌ها به‌دلیل اینکه حجم بالایی از سرمایه‌های جاری در کشور را به سرمایه‌های احداث تبدیل می‌کنند، توان اجرای دولت را تا حد قابل‌توجهی کاهش می‌دهد و بسیاری از مشکلات ناشی از کاهش سرمایه درگردش به واسطه همین اتفاق رخ می‌دهند. پروژه‌های عمرانی اگر در زمان مشخصی که قبل از مرحله عملیاتی شدن تعیین‌شده به بهره‌برداری نرسند در توجیه اقتصادی دچار مشکلات بسیاری می‌شوند. پروژه‌های عمرانی شامل دو دسته سودده و و غیرانتفاعی می‌شوند. تامین سرمایه از طریق فاینانس‌های خارجی و داخلی و ورود بخش خصوصی برای پروژه‌های سودده کار چندان دشواری نیست و دولت یازدهم نیز در این زمینه توانست بخش قابل توجهی از پروژه‌های این‌چنینی را دوباره در جریان احداث قرار دهد.

با این حال پروژه‌های غیرانتفاعی که تعداد آنها کم نیست، مشکل اصلی دولت یازدهم بوده و برای دولت دوازدهم نیز چالش بزرگی به شمار می‌آید. این دست از پروژه‌ها باید در کشور اجرا شوند و پس از راه‌اندازی به دولت باز می‌گردند.

برای این پروژه تامین منابع مالی دشواری‌های بسیاری دارد و ظرفیت‌های قانونی اکنون در کشور اجازه نمی‌دهد که دولت بتواند برای این پروژه‌ها فاینانسور پیدا کند. همچنین بخش خصوصی حاضر به ورود در پروژه‌های غیرانتفاعی نمی‌شود. تاکنون تنها حالتی که برای راه‌اندازی این پروژه‌ها در نظر گرفته شده، استفاده از منابع مالی خیران است. در برخی از شهرها، روستاها و مناطق محروم خیرها توانسته‌اند برخی از پروژه‌های نیمه‌تمام را به پایان برسانند تا مشکلاتی که در آن منطقه وجود دارد تاحدی رفع شود. در پروژه‌های نیمه‌تمام سرمایه احداث به بهره‌برداری نمی‌رسد و پروژه توجیه اقتصادی خود را از دست می‌دهد. شاید این اتفاق در چند ۱۰ پروژه تاثیر چندانی بر برآیند اقتصاد کشور نداشته باشد و تنها چند پیمانکار از آن متضرر شوند اما زمانی که تعداد این پروژه‌ها به بیش از ۴هزار و ۵۰۰ پروژه برسد می‌تواند حجم قابل‌توجهی از سرمایه کشور را به خود اختصاص دهد.

سرمایه احداث پروژه‌های نیمه‌تمام که قرار بود چندین فرصت شغلی ایجاد کند و توسعه عمرانی کشور را در پیش داشته باشد امروزه یکی از بزرگترین معضلات زیرساختی ایران شده‌است. بنابر اعلام مقام‌های دولتی، سال ۹۲ دولت یازدهم در شرایطی کشور را تحویل گرفت که بیش از ۴هزار و ۵۰۰ پروژه نیمه‌تمام در کشور وجود داشت.

دولت یازدهم در آغاز کار راهی جز به اتمام رساندن این پروژه‌های رهاشده نداشت، چراکه بازگشت این پول به چرخه اقتصاد کشور در کوتاه‌مدت شدنی نبود. اگر در دولت قبل این پروژه‌ها نیمه‌کاره رها نمی‌شدند امروز علاوه بر اینکه ایران توسعه عمرانی بیشتری پیدا کرده بود، میزان اشتغالزایی و رونق اقتصادی نیز به‌طور قطع افزایش چشمگیری پیدا می‌کرد. گسترش صنعت درباره تاثیر پروژه‌های نیمه‌تمام بر اقتصاد ایران و چگونگی اجرای پروژه‌های غیرانتفاعی با حمید بنایی، عضو کمیسیون عمران در مجلس شورای اسلامی به گفت‌وگو نشست که مشروح آن را می‌خوانید:

◉ پروژه‌های نیمه‌تمام چه تاثیری بر روند رشد و توسعه کشور می‌تواند داشته باشد؟

به طورقطع این پروژه‌ها آهنگ توسعه در کشور را کند می‌کنند. این پروژه‌ها اکنون یکی از بزرگترین مشکلاتی است که اقتصاد ایران را درگیر کرده است. بارها در کمیسیون عمران با دیگر اعضا درباره چگونگی اجرای دوباره این پروژه‌ها بحث شده و برای برخی از پروژه‌های نیمه‌تمام راهکاری مناسب پیدا شده است. با این حال هنوز مشکل به‌طور کلی برطرف نشده و این پروژه‌ها تاثیر منفی خود را بر اقتصاد دارند.

◉ یکی از مشکلاتی که در پروژه‌های نیمه‌تمام وجود دارد به پروژه‌های غیرانتفاعی مربوط می‌شود. طبیعی است که شرکت‌های خارجی و داخلی برای فاینانس آن اقدامی نکنند و بخش خصوصی هم تمایلی به حضور در آنها نداشته باشد. برای اینگونه پروژه‌ها چه برنامه‌ای در نظر گرفته شده است؟

این پروژه‌ها از فهرست پروژه‌هایی که بخش خصوصی حاضر باشد در آنها سرمایه‌گذاری کند خط خورده‌اند. از طرفی دولت هم نمی‌تواند آنها را اجرا کند. بر این اساس راه‌حلی که اکنون مطرح شده این است که صندوق توسعه ملی با هماهنگی مجلس، دولت و بانک مرکزی به ارائه تسهیلات ارزان‌قیمت و بلندمدت بپردازد. در این صورت پروژه به توجیه اقتصادی می‌رسد و بخش خصوصی می‌تواند در اجرای آن پیش‌قدم شود.

◉ این تسهیلات چه تاثیری بر سوددهی پروژه‌های غیرانتفاعی خواهد گذاشت؟

بخش خصوصی که پروژه‌ای را در دست می‌گیرد با برخی پیمانکاران قرارداد امضا می‌کند و از طریق آنها بخش‌های مختلف پروژه را می‌تواند پیش ببرد. از طرفی تعهد پروژه‌های عمرانی طولانی‌مدت است. بر این اساس بخش خصوصی می‌تواند از زمانی که در دست دارد به بهترین شکل استفاده کند تا علاوه بر راه‌اندازی پروژه‌های نیمه‌تمام به سوددهی مورد نیاز برای اجرای پروژه نیز برسد.

برخی از پروژه‌ها باید در کشور راه‌اندازی شوند و نیاز به کلنگ‌زنی دارند اما مشکلی که اکنون وجود دارد، اتمام پروژه‌هایی است که در فهرست تعهدات دولت یازدهم نبوده

◉ ارائه تسهیلات طولانی‌مدت و ارزان‌قیمت نیاز به پذیرش بانک مرکزی، دولت و صندوق توسعه ملی دارد. آیا در این زمینه تاکنون اقدامی شده است؟

در سال ۹۵ اقداماتی در این زمینه انجام شد. سال گذشته چند جلسه با نهادهای مربوط دراین‌باره برگزار شد و هماهنگی‌هایی نیز در دستور کار قرار گرفت.

این طرح نتیجه بحث‌های بسیاری در کمیسیون عمران است. در صورتی که نهادهای مرتبط با این طرح موافقت کنند می‌توان آن را اجرایی کرد تا طرح عمرانی غیرانتفاعی که نیمه‌تمام مانده به بخش خصوصی واگذار شود و مشکلاتی که در این زمینه برای اقتصاد کشور به وجود آمده به تدریج برطرف شوند.

دولت یازدهم برای نجات کشور از پروژه‌های نیمه‌تمام یکی از سیاست‌هایی که در دستور کار قرار داد، کاهش کلنگ‌زنی بود. این اتفاق در حالی افتاد که دولت دهم و نهم در کلنگ‌زنی پروژه‌های عمرانی رفتاری بی‌محابا داشت و هنوز تاثیر آن سیاست بر اقتصاد کشور وجود دارد.

واقعیت این است که کلنگ‌زنی سیاستمداران برای آنها محبوبیت می‌آورد اما این کار باعث عقب افتادن کشور از توسعه عمرانی نیز می‌شود.

البته باید در نظر داشت که تمام کلنگ‌زنی‌ها از این قاعده پیروی نمی‌کنند.

برخی از پروژه‌ها باید در کشور راه‌اندازی شوند و نیاز به کلنگ‌زنی دارند اما مشکلی که اکنون وجود دارد، اتمام پروژه‌هایی است که در فهرست تعهدات دولت یازدهم نبوده بود. پروژه‌های نیمه‌تمام سرمایه در گردش کشور را که باعث ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و توسعه کشور می‌شود به سرمایه ثابت تبدیل می‌کند. در این حالت علاوه بر از بین رفتن فرصت‌های شغلی و افزایش توسعه‌یافتگی کشور سرمایه‌های موجود نیز از بین می‌رود.

دولت اولویت‌های حمل‌ونقل را اعلام کرد

تکمیل بیش از ۱۳۰۰ کیلومتر خط ریلی در سال ۹۶

اسحاق جهانگیری، معاون اول رییس‌جمهور و رییس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی پروژه‌های اولویت‌دار این ستاد در سال ۹۶ را مشخص کرد.

به گزارش ایسنا، پس از آنکه در سال گذشته با هماهنگی ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی، وزارت راه و شهرسازی توانست بودجه لازم برای چند پروژه مهم ریلی را به دست بیاورد و در این زمینه خط آهن را به همدان رسانده و در برنامه‌ریزی چند ماهه شبکه ریلی را به کرمانشاه، ارومیه، رشت و همچنین خط دوم تبریز متصل کند، معاون اول رییس‌جمهور در ابلاغیه‌ای سیاست‌های جدید این حوزه را معلوم کرد.

براساس اعلام پایگاه اطلاع‌رسانی دولت در سال ۹۶، حوزه زیرساخت‌های راهی با ۷محور کلان تعریف شده‌اند.

نخستین و مهم‌ترین بخش از این برنامه تکمیل و بهره‌برداری از ۵۱۶ کیلومتر خط راه‌آهن در کریدورهای شمالی ـ جنوبی و شرقی ـ غربی خواهد بود. در کنار آن تکمیل و بهره‌برداری از ۸۰۰ کیلومتر خط راه‌آهن دوم و سوم در این کریدورها نیز در دستور کار خواهد بود.

بر این اساس به نظر می‌رسد با تصویب رییس ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی می‌توان انتظار داشت بخش قابل توجهی از خطوط ریلی باقیمانده و نیمه‌تمام در ماه‌های آینده به پایان برسد و حتی پیشرفت قابل توجهی نیز در دیگر پروژه‌ها ایجاد شود.

همچنین راه‌اندازی خطوط آهن دوم و سوم می‌تواند زیرساخت‌های ریلی ایران را به سمتی حرکت دهد که در آن ریل را از مزیت نسبی بالاتری در قیاس با دیگر شیوه‌های ریلی بهره‌مند کند.

اولویت‌های سوم و چهارم پروژه‌های راهی در سال ۹۶ به حوزه آزادراه‌ها و بزرگراه‌ها اختصاص پیدا می‌کند. بر این اساس جهانگیری مصوب کرده که در سال‌جاری ۲۳۷ کیلومتر آزادراه جدید در کریدورهای شمالی ـ جنوبی و شرقی ـ غربی به بهره‌برداری نهایی برسد. در کنار آن بیش از ۱۱۰۰ کیلومتر بزرگراه و راه اصلی نیز در این کریدورها تکمیل و افتتاح خواهد شد.

افزایش زیرساخت‌های راه روستایی نیز یکی دیگر از اهداف اصلی اقتصاد مقاومتی در سال ۹۶ به‌عنوان یکی از پروژه‌های اصلی ملی کشور در نظر گرفته خواهد شد. بر این اساس اولویت پنجم وزارت راه در حوزه اقتصاد مقاومتی تکمیل و بهره‌برداری از هزار کیلومتر راه روستایی خواهد بود.

اولویت ششم مطرح شده از سوی جهانگیری به حوزه توسعه و نوسازی ریلی اختصاص خواهد یافت. در این زمینه با مشارکت بخش خصوصی ۵۰ لکوموتیو، ۲۰۰ سالن مسافری و ۱۵۰۰ واگن باری توسعه خواهد یافت و نوسازی خواهد شد. اولویت آخر در سال‌جاری به بنادر ایران اختصاص یافته است. بر این اساس تکمیل و توسعه بنادر مهم در سواحل دریای عمان، خلیج‌فارس و دریای خزر با هدف توسعه ترانزیت در دستور کار قرار خواهد گرفت و در این بین بنادر شهید بهشتی، چابهار و شهید رجایی اولویت‌های نخست اقتصاد مقاومتی در سال‌جاری هستند.

خبر

همکاری وزارت نیرو و جهاد کشاورزی برای ساماندهی سدها

وزیر نیرو گفت: براساس برنامه‌ریزی‌ها در شورای عالی آب قرار شده تا عملیات آبخیزداری در حوزه‌های آبریز سدها با هماهنگی وزارت نیرو و جهاد کشاورزی انجام شود و برای این مهم نیز تدابیر لازم در نظر گرفته شده است.

حمید چیت‌چیان در گفت‌وگو با ایسنا با بیان اینکه لایروبی سدها یک کار مشکل است، اظهار کرد: در تمام دنیا نیز این کار به صورت محدود انجام می‌شود اما مسئله‌ای که باید به آن توجه شود این است که در حوزه آبریز هر سد عملیات آبخیزداری انجام شود.

وی ادامه داد: این عمل موجب می‌شود تا رسوبات کمتری به‌وسیله آب حمل شود و به محل دریاچه سد بریزد، بنابراین لازم است به این مسئله توجه بیشتری شود.

وزیر نیرو مسئولیت اصلی این کار را برعهده وزارت جهاد کشاورزی دانست و افزود: برنامه‌ریزی‌های متعددی برای همکاری بیشتر دو وزارتخانه جهاد کشاورزی و وزارت نیرو در نظر گرفته شده تا بتوان از این طریق وضعیت سدهای کشور را ساماندهی کرد.

بهره‌گیری از اینترنت اشیا در مدیریت مصرف برق

مدیرعامل توانیر به اهمیت نقش شرکت دانش‌بنیان در صنعت برق اشاره کرد و گفت: شرکت‌های دانش‌بنیان باید برای ساخت و تجهیزات صنعت برق وارد عمل شوند.

به‌گزارش ایسنا، آرش کردی، مدیرعامل شرکت توانیر با تاکید بر اهمیت مدیریت مصرف و بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور خاطرنشان کرد: افق‌های علمی در صنعت برق باید جدی‌تر مورد پیگیری قرار گیرد. کردی گفت: در صنعت برق کشور مفهومی به نام پیک مصرف داریم که همواره در فصل گرما رخ می‌دهد و برای کنترل و مدیریت آن برنامه‌ریزی‌های دقیق و فشرده‌ای می‌شود. مدیرعامل توانیر با بیان اینکه از ۵سال گذشته تاکنون یک‌سوم مصرف برق در زمان پیک مربوط به وسایل سرمایشی است، گفت: از ۵۳هزار مگاوات مصرفی برق ۱۸هزار مگاوات مربوط به وسایل سرمایشی است. کردی به اهمیت نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت برق اشاره کرد و گفت: شرکت‌های دانش‌بنیان باید برای ساخت و تجهیزات صنعت برق وارد عمل شوند. وی مفهوم شهرهای هوشمند را تبلوری از اقتصاد مقاومتی و اهمیت فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان دانست و گفت: اکنون بحث اینترنت اشیاء بسیار جدی و گسترده در دنیا پیگیری می‌شود. کردی با اشاره به اینکه ورود به این بحث از جمله وظایف شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه صنعت برق است، ادامه داد: با بهره‌گیری از این فناوری می‌توان ورود و خروج تمام تجهیزات انرژی‌بر به شبکه مصرف و مدار انرژی را از طریق سامانه اینترنت برنامه‌ریزی و برای بهینه‌سازی مصرف برق از آن استفاده کرد که ساخت این تجهیزات ازجمله وظایف و راه‌های توسعه حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در حوزه صنعت برق به شمار می‌رود.

بیشتر تجهیزات صنعت آب از داخل تامین می‌شود

قائم‌مقام مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران با بیان اینکه کمتر از ۵درصد تجهیزات صنعت آب کشور از خارج تامین می‌شود، گفت: بیشتر تجهیزات و تاسیسات صنعت آب تولید داخل است. به گزارش ایرنا، «علیرضا نوذری‌پور» در دومین رویداد ایده بازار و فن بازار آبفای استان تهران در تالار آبگینه آبفای استان تهران گفت: استفاده گسترده صنعت آب از تولیدهای داخلی ضرورت رفتن به سمت استفاده از فناوری‌های جدید را دو چندان کرده است. وی بر استفاده از توان نوآوران و خلاقان داخلی برای برطرف کردن نیازهای این صنعت تاکید کرد و افزود: جوانان مستعد ایرانی می‌توانند در صورت حمایت، طرح‌های خلاقانه‌ای ارائه کنند که نیازها و مشکلات صنعت را برطرف کند. قائم‌مقام مدیرعامل آبفای استان تهران بر حمایت دولت از خلاقان و نوآوران تاکید کرد و گفت: دولت باید شرایطی را فراهم کند تا نوآوران بتوانند به راحتی ایده خود را به محصول کاربردی تبدیل کنند.

نوذری‌پور صنعت آب را صنعتی با فرصت‌های بسیار برای ایده‌پردازان و نوآوران توصیف کرد که می‌توانند با ارائه ایده‌های نوین ضمن برطرف کردن مشکلات این صنعت شاهد تبدیل ایده به محصول باشند.

این مقام شرکت آب و فاضلاب استان تهران ارتباط این شرکت را با بخش دانشگاهی سازنده توصیف کرد و درعین حال خواستار گسترش ارتباط با بخش صنعت شد.

به گزارش ایرنا، دومین رویداد ایده بازار و فن بازار آبفای تهران با ارائه ۲۸۰ ایده نوآورانه در محل تالار آبگینه آبفای تهران درحالی برگزارشد که اکنون اینترنت اشیاء انقلابی در جهان ایجاد و ارتباط ماشین با ماشین را برقرار کرده و این ایده بازار نمودی از اینترنت اشیاء ندارد.